

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авчійні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Руска справа в урядовім освітленю.

(+) З того часу, коли в Галичині розбудила ся по віковім сні народна свідомість руского народу, коли слідні були перші прояви сеї свідомости, вириває також на політичний видівні руска справа. В її розвитку бачимо всілякі зміни й переходы, а від перших починів аж доси не сходять она з дневної черги і не зійде, поки не буде відповідно вимогам народної рівноправности полагоджена. Та хоч руска справа ще не полагоджена, хоч она ще в розвитку, має она вже свою історію і то вельми цікаву. Однак доси не найшов ся ще історик, який би її предметово і всесторонно від початку аж до нинішньої хвилі описав і пояснив. Богато ще нетиканого материялу до її поясненя лежить по приватних збірках і по урядових архівах, до яких мало хто має доступ. А треба би вже справді і материяли історичні громадити та порядкувати і по архівах видобувати спід пилу нагромаджені документи та їх спожитковувати. Децо в тім напрямі зроблено, не одно вже оповіщено, а були вже проби ширших розвідок про руску справу і кожодому, що чим небудь причинив ся до підготовленя історії рускої справи, належить ся за се щира вдяка. Не тільки рускі, російські і німецькі письменники зробили децо на тім полі, але й польські. А ось саме тепер появил ся І. том монографії д-ра Броніслава Лозінського п. з. *Agencja hr. Gołuchowski w pierwszym okresie rządów swoich (1846—59)* яко окремиї передрук з додатку до *Gazet-y Lwowskoj*, місячника *Przewodnik naukowy i literacki* з р. 1900. Сю монографію написав бувший шеф президії ц. к. намісництва, головного на основі архівного материялу урядового, і присвятив рускій справі спору частину своєї монографії, а як-небудь автор не міг зовсім визволити ся з партійного становища, всеж таки з огляду на використаний ним архівально-урядовий материял має его розвідка для нас свою вагу. Тимто бажаємо познакомити наших читачів з сею розвідкою і подамо в значних виїмках, хоч не всюди і не з всіма поглядами автора згоджуємо ся.

Якби яка подія з далекої померклої доби, пише др. Б. Лозінський, губить ся в легендах, казках і простих сплетнях генеа галицко-рускої vulgo святаюрска справа. Рік 1848 вважають неситною датою генеа сеї справи а тогочасного губернатора Галичини гр. Стадіона¹⁾ її

¹⁾ Франц гр. Стадіон був братом Рудольфа, «надзвичайного повномочного надворного комісара» висланого до Галичини для управльненя панцизвняних відносин. Діяльність Франца гр. Стадіона ділить др. Лозінський на дві доби: 1. пачифікаторську місію в Галичині після подій 1846—48 р. 2-гу добу зазначену явною неохотою до Поляків, не расовою, але викликаною огірченем чоловіка, заведеного в своїх надіях чи політичних пляхах, а в додатку тяжко нервово хорого. Новий губернатор Галичини визначав ся о цілу голову знанем, адміністративним талантом і державним розумом понад ціле окружене бюрократичне тодішньої Австрії. Був се Німець і австрійський патріот душею і тілом.

творцем або самостійним, або інспірованим гр. Голуховским. Польска депутация у Відні, вислана до цїсаря Фердинанда з львівскою адресою з 18. марца 1848 р.¹⁾, виробила там Стадіонову ту опінію, обжаловуючи его в широкім пропамятнім письмі перед тогочасним міністерством о всякі безправа і замахы на польску народність, а між иньшими о заколот внутрішнього спокою штучним викликанем польско-рускої суперечки. Коли відтак Стадіон станув у Відні як член конституанти вибраний в східно-галицкім сільскім окрузі виборчим (Рава) і в парламенті окружив ся своїми сермяжними товаришами із східної Галичини, вважали его загально «винаходцем» Русинів не лише поміж польськими послами, але також посеред ліберальних німецьких послів, які відгадували в бувшій галицкім губернаторі визначного богатира надходячої реакції а в галицких Русинах корпус будучої реакційної армії. Позаяк у Відні знали тоді загально, що Стадіон вже не думає вертати на своє становище до Львова і бажав би відразу переперти іменоване гр. Голуховского своїм наслідником, отже й думка про Голуховского як помічного «винаходця» або радше як інтелектуального виновника рускої справи утвердила ся на довго. (Гр. Голуховский, молодий тоді совітник намісництва, що був на шарім кінці бюрократичної драбинки, посунув ся заходом Стадіона від разу на віцепрезидента намісництва і з тим вязали тоді легенду про авторство Голуховского що-до приписуваного Стадіонові «винаходу Русинів». Ред.). Се легенда захитала ся протягом часу, а нині навіть письменники, які глядять на події 1848 р. скрізь призму тодішніх найгорячіших елементів, не вірять сій казці, вважаючи її незлучною з пізвійшим поступованем гр. Голуховского за другим і третім поворотом на становище намісника Галичини. Позаяк річ так представлена могла би викликати думку, що Голуховский змінив ся і отямив аж пізвійше, але в перших літах своєї управи був дійсно такий, як его представляла опінія 1848 р., позаяк в такому случаю і взагалі в случаю невиясненя генеа рускої справи незрозумілим а що найменше загадочним видавало би ся пізвійше оповідане про безнастанну боротьбу Голуховского з Головною Рускою Радою в році і по 1849 році, отже конечна є історична ревизія цілої тої справи.

На скільки розходить ся о «винахід» Русинів, годі обминути мовчки се безглузде твердження, позаяк оно суперечить не лише історичній правді, але обиджує прямо інтелігенцію тих, що нерозумно і легкодошно се повтаряють. Цілу справу можна би коротко збути повторенем вислову, який у вельми рішучій хвилі для розвитку рускої справи проголосив Йосиф Шуйський, отже судия компетентний з історичного і

¹⁾ В львівській адресі з марца 1849 р. домагали ся в 1-ій точці «запоруки польської народности, отже знесеня обмежень спиняючих її свободний розвиток, заведеня польского языка в школах, судах і політичних урядах». В справозданю, якого зажадали від Стадіона з цїсарского порученя, написав він, що треба, щоби центральне правительство заявило ся виразно за свободним, а обмеженим лише зглядами на цілість монархії розвитком народности так польскої як і рускої. Домагав ся отже виданя цїсарского розпорядженя, щоби в елементарних школах на провінційній наука відбувала ся єдино в польскім або рускім язиці відповідно до народности населенців.

політичного становища. «Сей погляд, — говорить Шуйський¹⁾, — видає ся мені зовсім хибним і погубним. Хибність его починає ся вже від першого засновку, неначеб руский рух був витвором з 1848 року. З порожного і мудрий Соломон не налле, каже приповідка. Чого не міг Соломон, не міг і Стадіон; не міг він сотворити Русинів з нічого. Були в Галичині елементи, які пробудили ся, менша о те, на чий голос».

(Далі буде).

Промова намісника

при отвореню 6. сесії VII. періода краєвого сойму.

(Конець).

Головну часть моєї промови я мав намір присвятити власне kwestії горівчаного податку, так дуже важної для краєвих фондів. Широко говорити про другі справи я не хотів би уже з сеї причини, щоби не відвертати надто уваги високої палати від сеї найважнішої kwestії, щоби не утрудняти скорого, о скільки можна, полагодженя справи. Коли в попередних літах, маючи честь промовляти з сего місця до високої палати на початку сесії, я дотикав важних і донеслих справ дотичаючих адміністрації, а в особености шкільних справ — то нехай буде мені вільно в сїм випадку відступити від сего звичаю, однак не для того, немов би я змінив переконанє і був гадки, що в сей спосіб не належить промавлати. Противно, маю се переконанє, ще є дуже відновіною річю, щоби на початку сесії подало ся немов ехресе зі сторони начальника краєвого правительства що-до важніших адміністративних справ, які є або вході, або стали полагодженими минувшого року. Однак нині маю се переконанє, що панове позволите мені відступити від сего звичаю, якого я був придержував ся минувшими літами: відступити лише хвилево, бо коли зберемо ся пізвійше, то буду користав з кожної нагоди, щоби тут в сій палаті поговорити про шкільні та другі адміністративні справи.

Мушу се піднести, що становиско намісника, коли не є заразом правительственным комісарем, є о стілько немилім, що він звичайно доперва тоді забирає голос, коли заносить ся на щось неприємного. Отже тому дуже охотно бажая промовляти і в сих случаях, де ще нема сего. Тож позволите мені, як за попередних літ, поговорити ширше про адміністративні справи, — але доперва, коли зберемо ся після відроченя. З поданої висше причини панове не знаходите на своїх пультах справозданя шкільної ради краєвої, які предложать ся пізвійше. Однак про одну справу хочу поговорити ширше, а іменно про елементарні нещастя, які навістили наш край сего року та про державну поміч в сїм згляді.

Як знаєте, панове, сего року цілком несподівано нещастє повени навістило знатну скількість повітів Галичини, найсильніше полуднево-східні повіти, приналежні до полудневого до річя Дністра. Щасливо зложили ся обставини, що якусь, досить значну частину субвенції з минувшого року задержано «на чорну годину» в наслідок сумних на жаль досвіттів, що в літі

¹⁾ Józef Szujski: Z wycieczek do Lwowa (Kwestya ruska) Kraków 1866, стор. 7.

бувають часті повени; сей засіб міг був сейчас ужитий на наглу поміч для потерпілих від повени. Ся квота, знатна розмірно, виносила 112 тисяч корон і сейчас стала розділеною поміж повіти, навіщені повенію. Розуміє ся, що ся поміч була недостаточною і могла принести хиба хвилеву пільгу. З сеї причини я старав ся в як найкоротшім часі предложити справозданє до Відня з докладним станом річи і усилено підперти єго жаданєм знатної підмоги з державних фондів.

Признаю, що цілий край, посла, горожанський комітет, який завязав ся був і який працював з великою посвятою, підперли сю справу як найусильніше і так она дійшла до релятивно дуже щасливого результату, бо поміч держави, як панове знаєте, була дуже значна, бо виносить 2,750.000 корон. Сейчас я казав предложити собі справозданя зі всіх повітів що-до найвідповіднішого розділу сеї квоти. Справозданя староств укладали ся в порозуміню з радами повітовими. Що-до розділу запомоги держали ся ми, як за попередних літ, сеї засади, що найвідповіднішим способом ужитя помочи є заведенє, загальний пожиток приносячих, публичних робіт, при яких убоге населенє находить заробок, а які зарозом приносять тревалу користь цілій околиці. В сїм случаю було се о стілько відповіднішим, бо публичні роботи власне в сих околицях, навіщених повенію, майже самі немов накидували ся тому, що поробили ся такі перерви в комунікації, що передовсім належало усунути сї перерви і перевести поправу комунікації.

Окрім сего там, де се було конечною річию, уділювано також запомоги на засїви. Може бути, що і на проживу буде треба в деяких околицях уділювати населеню помочи підчас зими, а з певністю в богато околицях треба буде дати запомоги на засїви на весну. Супроти сего, що часу на переведенє публичних робіт в осени не було на стілько, щоби в околицях, навіщених повенію можна було перевести більшу скількість публичних робіт, тому не видано цілої суми, призначеної на сю ціль, але релятивно меншу єї часть. Бо видано в літі квоту 112.000 корон, а тепер 798.000 корон, отже єще знатна дуже сума остає до розділу на слідуєчий рік і ужисє чи то на дороги, чи на инші публичні роботи і на засїви. Що в сїм згляді власти поступають з всякою сумлінністю та об'єктивністю і поводять ся лише єдино користию населеня, се розуміє ся саме собою і мені здає ся, що навіть не потрібно про се запевняти вас, панове.

На жаль деякі цілком ультраопозиційні голоси відзивали ся з деякими сумнівами під тим зглядом. Я з мого становиєка могу сказати лиш те, що можна лише жаліти над сими голосами (брав), бо видко, як сим, що їх подають до публичної відомости, тяжко є повірити, що можна поводити ся найпростійшою в сьвітї, найзвичайнішою ретельністю (брав і олеськи). Для мене, хвала Богу, було завсїгда легкою річию, поводити ся засадами простої чесности і маю се переконанє, що і моїм підляглим урядникам також се зовсім не буде трудною річию (брав і олеськи). Зрештою так в сїм случаю, як і у всіх других буде мені дуже залежати на тїм, щоби адміністративні урядники не лише знали потреби населеня, не лише старали ся принести єму пільгу, але зарозом, щоби в безнастанній стичности були з сим населенєм і щоби населенє, особливо убоге, сільске, яке в так богато справах не уміє саме собі порадити, завсїгда нашло у адміністративних властей опіку та відповідну поміч (олеськи).

Сими засадами маю намір завсїгда поводити ся і неменше також стреміти до того, щоби у всяких спорах, чи соціальних, чи національних (на жаль маєм їх так богато) власти стреміли о скілько можности до злагодження спорів, до улекшеня якоїсь гармонії і згоди, якої дійсно в нашім краю конечно потреба (олеськи).

Вкінци намісник представив палаті правительственного комісаря гр. Лоєя і підніє при сій нагоді, що се вже одинадцята сесия, в якій гр. Лоєє сповняє свою місію, отже міг би святкувати рід ювілея (веселість), в якім певно злучили би ся симпатії всіх послів в палаті

і то без огляду на партії і сторонництва (брав і олеськи).

Посмертні спомини про О. Я. Кониського.

«Кіевское Слово» подало ось яку споминку про О. Я. Кониського:

«Родив ся він в с. Переходівці (ніж. пов. черниг. губ.) 6-го серпня 1836. р. Одержавши першу освіту під проводом матери і діда, вступив 1845. р. в ніжинську дворянську школу, де провів оден рік. Після того перевели єго в чернигівський сирітський дїм і віддали до місцевої гімназії. Однак не повело ся Кониському скінчити гімназію: за певинні вірші, написані рідною мовою, прогнали 13-літнього хлопця. В дворянській повітовій школі, де єго опієля прийняли, мали на него незвичайний вплив твори Шевченка і Костомарова, які дістали ся і в мури сеї школи. Бідність і очна недуга не дозволили Кониському скінчити ніжинський ліцей і тим завершити свою освіту. З 1854. р. поселяє ся Кониський в Полтаві і приспособлює ся до іспиту на кандидата прав. Шістьдесяти роки, що з собою принесли велику добу реформ, викликали в Кониськім живу діяльність в користь темного, тільки що з крєпацтва визволеного народу. В 1860—1861 стоїть він на чолі засновників народних недільних шкіл і навіть оснєвує окрему вечірню школу. Працюючи в недільних школах в характері учителя і розпорядника, Кониський виступає сучасно горячим оборонцем прав визволеного народу, виступає в обороні єго прав як адвокат.

Науки в недільних школах і широке знакомство шкільних справ в Полтавщині взагалі наводять Кониського на думку про потребу науки в школах в українській мові, чим він безнастанно клопотав ся. В 1863—1865 р. проживає у Воронїжі, відтак їде за границю (до Львова і Дрезна), по повороті проживає в Єлисаветграді, в Бобринці (єлисаветгр. пов.) і в Катеринославі, а в 1872. р. поселяє ся стало в Києві, де якийсь час був радним міста. Тоді богато писав Кониський (Читанка. Батьківщина, альманах...).

Годить ся і се згадати, що покійник був головним ініціатором і основателем в 1873. і почетним членом нині так розвившого своєю діяльністю «Товариства ім. Шевченка», перемієного на єго предложенє (в 1892. р.) в «Наукове товариство ім. Шевченка». На літературній ниві покійник виступив ще в 1858. р. і не покидав сеї роботи аж до смерти. За той час брав він участь майже в усіх російських і заграничних укр.-руских виданях (Основа, Черниг, Листок, Зоря, Правда, Дїло, Руслан, Записки наук. Товариства ім. Шевченка, Літер.-наук. Вістник і ин.) і в многих російських виданях. В «Кіевскім Слові» були поміщені два єго оповіданя, між иньшими «Сестра-жалібниця».

Про похорони пише «Кіевское Слово»: 1. ст. ст. грудня відбули ся похорони Кониського. О 8. год. в ранці в хаті покійного (Маріансько-Благовіщенская ул. 80.) зібралась семья, свояки і знакомі єго. О 9-ій після звичайної короткої молитви, відправленої ректором семинарії, архимандритом Константином, в сослуженю священника Благовіщенської церкви Михайла Вишневецкого, перенесено тїло покійника в Благовіщенську церкву. Після поминальної літургії, що скінчила ся коло 11-ої год., була перерва до 1-ої год., почім почав ся парастас. Тоді зібрало ся в церкві багато народу. Посеред зібраних були Н. С. Левицкий, Нечуй, М. Чалий і І. Житецкий. Були тут і представники пробуваючої тут укр. трупи Карпенко-Карий і Садовский. Коло 3-ої год. скінчив ся парастас а похоронний похід рушив Маріансько-Благовіщенською і Васильківською улицю на Байкове кладовище. До самого кладовища несли домовину студенти і шкільна молодіж. За домовиною їхав катафальк, весь вкритий вінками від приятелів і почитателів покійника. Між тими визначали ся особливо вінець від київских студентів, а також від Наук. Товариства ім. Шевченка, від почитателів з Чернигова, Одеси, Харкова (акад. молодіж), від Кропивницького з «товариством», від семі Карачевский ин.

Мямо поганої негоди йшла численна гро-

мада весь час за домовиною, бажаючи віддати останню послугу поважаня і пошани невтомимому трудовникови для добра укр.-русского народу. На кладовищі, коли тїло спущено в могилу, промовили кілька теплих слів Н. В. Левицкий, М. Лисенко, І. Стешенко і Й. Руденко, а М. Старицка і ще оден молодий чоловік прочитали вірші, присвячені памяти покійника. Суть промов була така, що покищо годі ще оцінити вагу втрати нанесеної нам і годі звести рахунок многоплодної діяльности покійного письменника, а будучина виявить, що ми втратили і чого стояв О. Кониський, як письменник і громадский трудивник, вдячна память на довго збереже ся в потемности про сего вельми благородного діяча.

«Кіевское Слово» подало було зароз по смерти Кониського споминку, яку годить ся тут навести, щоб наші земляки бачили, як про покійника відзиває ся російський дневник, а як погано відозвав ся тутешній «Галічанін».

«О. Я. Кониський, пише «Кіев. Слово», помер на запаленє легких. Хоч покійник був уже в підхожих літах, хоч безнастанна недомога і часті недуги в останних роках підготовляли, здавало ся, всіх єго знакомих до скорої розлуки з ним, однак вість про смерть Кониського як громом поразила всіх, хто мав спрмогу єго пізнати. Не вірилось і годі було повірити, що О. Кониський помер, що перестало бити благородне серце, що все своє жите так щиро, так чутливо відзивало ся на всяку радість і горе рідного краю...»

Документи до історії „пової ери.“

(Далі):

Заяви признаня Є. Е. Митрополиті д-ру С. Сембратовичеви.

Ваша Ексцеленціє Найсвѣтлїйшій Князю-Первостоятелю Церкви руской!

Подоь той прапоръ, котрый Ты подоійнявъ разомъ зъ другими Проводниками народу руского головно зъ Предсѣдателемъ клубу руского В. П. Юліаномъ Романчукомъ въ имени Церкви руской въ обличію свѣта, прапоръ самостійного призначеня народу руского на Божомъ свѣтѣ, стаємо въ найглубшомъ почутю святого обовязку и въ незломній вѣрѣ, що подоь нимъ чекає для народу нашого свѣтла будучина а для Церкви нашої слава и миръ. Молимъ Всевишнього: «да увидиши» Найулюбленїйшій Архіпастирю, «благая Іерусалима во вся дни живота Твоего».

Въ Закомарю дня 18/30 грудня 1890 р. б.

Найсвѣтлїйшій въ Христѣ сынъ священника деканату Олеського.

Данило Тянячкєвичъ зъ Закомари. Афтанасій Пашковскій зъ Олеська. Симеонъ Пѣтушевскій парохъ Сасова. Іосифъ Шанковскій парохъ зъ Чанижа. Юстинъ Гаврисєвичъ зъ Бѣлогокаменя. Дмитро Бахталовскій сотр. зъ Сасова. Ієр. Яковъ Гутковскій парохъ Олжидова. Ієр. Левъ Чемеринскій парохъ зъ Пѣтричъ. Левъ Тарнавскій завѣдатель зъ Пѣдлїсю. А. Давидовичъ пар. Заболотницъ. Карло Винтонякъ парохъ зъ Утѣшковъ. І. Герасимовичъ зъ Туря. І. Жєгалловичъ зъ Новиць. І. Топольницкій. Александръ Левицкий. Тома Дуткєвичъ. Михайлъ Дзеровичъ парохъ Топорова. Лука Войтовичъ.

Телеграма.

Ексцелєнція Високо Преосвященный

Митрополита Сильвестер
Львів

Бібрка, 3. III 1891. Телеграма надана о 10 год. мін. 5.

Виборці цілого повіту Бібрка виражають в покорі своє синівске преданє, послушенство, подяку і згідність з програмою.

Дзерович, Боднар, Дулинські,
Соколовскі, Ілясєвич, Яримович.

НОВИНКИ.

— Календар. В п'ятницю: гр.-кат. Єлєвтерія, Павла; рим.-кат. Молодців мучеників. — В суботу: гр.-кат. Аггея, Теофанія; рим.-кат. Томи Б.

— **Інсталяція митр. о. Шептицького** відбуде ся, як се вже давніше було постановлено дня 28. січня. В сім дни відбуде ся торжественний в'їзд нового митрополита на лівівську митрополічу столицю. Тож всякі вістки про скорший речинець інсталяції, які подає «Галічанін» є безвідставними. Львівський митрополит передасть свою дотеперішню епархію на дни 15. січня, а відтак виїде на короткій віддих до свого віття.

— **Вчорашній концерт**, устроєний в салі «Сокола» заходом залізничних функціонерів, що групують ся в св. Юрі в «Архибратстві св. Евхаристії», при участі хору питомців духовної семінарії і п'яніста, п. Вол. Гузара, випав дуже удачно. Концерт розпочав промовою о. сов. Редкевич, заслужений організатор «Архибратства св. Евхаристії». Навязуючи свої слова до двіста-літної річниці унії, в якій памятку концерт устроєно, він о. Р. оклики в честь Папи і Цісаря, які публіка вислухала стоячи при многолітствію, відсьпіванім хором питомців. На дальшу програму зложили ся хори питомців, що з повним артизмом віддали два псалми Бортнянського, молитву Біликовського, псалом Гайдена і «Урра у бій» Вахнянина. З солістів вибивали ся голоси: Малащук (тенор), Мартиновича (баритон) і діригента Лозинського (бас). Питомець Мартинович відсьпівав ще дві сольові пісні Лисенка: «Минають дні» і «Гетьмани, гетьмани!», другу на домагане публіки. Голос п. Мартиновича широкий і звучний, а нема найменшого сумніву, що при добрій школі п. М. міг би одушевляти публіку, що єму і тепер в значній часті удавало ся. Не зашкодило би лише, щоби п. М. при дальших своїх виступах виразніше виголошував слова. П. Гузар звисний вже ширший публіці зі своїх виступів, тож можемо лише одно сказати, що в єго грі бачимо справдішну артистичну техніку. Згадаємо ще про деклямацію питомця, п. Курилла, що з великим житем віддав свою власну, дуже удачну поезію «Двіста літ тому» і з Шашкевича «Псалмів Русланових» одну частину. Публіка на концерті збирало ся дуже багато. Переважали Поляки. Салю виповнено по береги. На дохід фонду вакаційних колекцій в Тухлі для діттих залізничних функціонерів зібрано дуже поважну суму. Загально впадало в очи, що на концерт устроєний в пам'ять двіста-літної річниці унії, з рускої капітули явили ся лише два крилошани: о. митрат Туркевич і о. Чапельський. — Кінчимо наше справоздане сердечним бажанем, яке ми чули між публікою, щоби питомці устроювали частіше такі концерти на добродійні цілі, і подякою для о. Митрата Туркевича, що не відмовив хором питомців дозволу на сей перший публічний виступ.

— **Консолідація у відставці (?)**. «Д'бло» і «Галічанін» замістили вчора таку новинку: «Вчора зійшли ся делегати «Народного Комітету» і «Рускої Ради» на 5-ту і остатню нараду в справі виборів до ради державної. Сконстатовано з обох сторін, що вибори видали виправді ліпший результат як в р. 1897, однак далекий ще від того, якого руский нарід мав право надіятися. Де результат вийшов добрий, там завдячувати єго треба межі иньшам згідному діланю всіх Русинів (і галицьких Москалів — Ред.) без ріжниць партій, а іменно львівському поведеню обох стороництв, заступлених делегатами. Против нелегального переведеня виборів рішено візвати до вношеня протестів».

— **З Перемишля**. Загальні збори Бурей ім. св. О. Николая в Перемишлі відбудуть ся дня 29. н. ст. грудня с. р. в Перемишлі в комнатах Рускої Бесіди о 6. годині вечером, а в браку комплету — того самого дня о 7. годині з слідуємим порядком дневним: 1) Справоздане уступачого виділу і комісії шконтруючої. 2) Вибір виділу, голови і заступника. 3) Внесеня і інтєрпеляції.

— **П. Аполон Ничай**, директор «Чародної Торговлі» у Львові, кандидує на посла до ради державної з львівської палати торговельної. (За «Д'бло-м».)

— **Вигнанє студентів**. В Пряшові, на Угорщині, видалено з духовної гр.-кат. семінарії сімох слухачів св. Богословія за їх панславистичні пересвідчення.

— **Українська мова і чернігівська школа**. На засіданю чернігівського губерніяльного земства у місяці падолисті занято ся справою доущеня української мови, як викладової, в народних школах. Саля заповнена була битком місцевими людьми, найпаче-ж жіноцтвом. Пізнати з того, що питанє української мови в народних школах займає горячо українську суспільність, і хоча ся справа не нова, бо виринула ще 1880 р., то всеж таки остає ся питанням часу. На сім засіданю комісія, зложена із 46 людей, прийняла 30 голосами проти 16 проект такій, що викладовою мовою в народних школах остає на дальше мова російська, але доущено при викладі на пояснюванє незрозумілих дітям річий українську мову. Ся річ знаменує який такий початок до доброго, хоч завсіди мусимо мимоволі згадати іще на тих «свише», які у всьому роблять перешкоди, а «Новое время», яке про сю річ доносить, ликує уже наперед, що мовляв, з того заходу чернігівського земства не буде нічого.

— **Кілько стихів і букв написав Сенкевич?** З нагоди 25-літнього ювілею літературної діяльності польского писателя Генрика Сенкевича якийсь терпеливий обожатель Сенкевича обчислив, кілько рядків і букв написав доси сей писатель. З обчисленя виходить, що Сенкевич написав в студиях, критиках і статях 21.811 рядків, а 1.009.998 букв, в повістях 295.232 рядків і 12.177.854 букв. Разом 317.043 рядків і 13.187.852 букв. Якби сі всі букви уложити в один рядок, то він був би довгий на 4 милі.

— **Прапор польских студентів**. Студенти львівского університету підчас побуту в Парижі в серпні с. р. на міжнароднім конгресі студентів жертвували париским студентам прапор, під котрим збирали ся в часі революції в 1848 році львівські студенти. Недавно відбули ся збори союзу париских студентів і тоді предсідатель повідомив, що прапор той звернено львівському університетови, бо студенти не мали права розпоряджувати ним, а натомість надіслано зі Львова другий прапор гафтований польскими панями.

— **В Хойниках** пішла поголобка, що прокураторія впала на слід таємничого мордерства гімназіяста Вінтера, убитого над берегом озера, де і найдено єго моці, завинені в папір. Якраз сей папір мав видати виновників. Судове слідство веде ся в найбільшій тайні.

— **З Бразилії** доносять, що австро-угорский консуль в Куритибі, п. Поль, зажадав від місцевого правительства, аби в виду часто повторяючих ся нападів Індиян-Ботокудів на поселенців в Люцені, заосмотрено тих поселенців в стрільби і муніцію. Паранське правительство звернуло ся зі сею справою до центрального правительства в Ріо-д'Жанеро. Треба надіятися, що справедливого жаданю п. Поля бразилійське правительство не дасть відмовної відповіді, та що в виду того напади Ботокудів на галицьких емігрантів більше не повторять ся.

— **Бог свідком**. Коли французский сенатор Ренод перший раз як сенатор приїхав до Парижа, наймив собі в якійсь гостинниці кілька компан і залатив за місяць 150 франків з гори. Властитель гостинниці спитав сенатора, чи має виставити квіт. «Ні», відповів Ренод, «непотрібно, Бог видів». — Ви вірите в Бога? спитав властитель гостинниці. «Розуміє ся, що вірю! А ви також?» — Ні, пане сенатор, я ні. — «О, як так», сказав сенатор, «то прошу о квіт!»

— **Мармони на Угорщині**. Американська секта Мармонів найшла на Угорщині двох горячих своїх приклонників в особах Міши Маркова і Ляуа. Сі два апостоли доти агітували по угорских містах, поки їх не замкнено до арешту за ошуканство. Віроіповіданє Мармонів дуже коротке. Секта взяла свою назву від Мармона одного з наслідників Мойсея(?), опісля розділила ся на дві секти. Одна з них признавала полігамію а друга моногамію. В наслідок розділу секта Мармонів унадає і тому висилає своїх «апостолів» аж на Угорщину, щоби намовляти до приступленя до «церкви святих судного дня». Однак бідні апостоли не придержували ся законів, що забороняють красти і ошукувати і повандрували до «Іванової хати».

— **Взорець цивілізованого жита у Англичан**. Лорд Росель, внук англійского міністра Чемберлена, оженив ся був в 1890 р. з якоюсь леді Скотт, котра вже в слідуємим році подала до суду просьбу о розвід, але без успіху. Коли жінка в другий раз в 1894. р. хотіла знову подати о розвід, Русель порадив своїй тещи, щоби она подала в жалобі, що він бе своєю жінку і зпущає ся над нею, а тоді єї донці дадуть певно розвід. Зараз по тім лорд Русель заізвав тещу о клевету і леді Лени Скотт мусіла відсидіти девять місяців в арешті. Дня 3. цвітня 1900 р. поїхав лорд Русель до Америки і забрав туди з собою, мабуть через помилку, леді Зомервіль, жінку одного із своїх приятелів, котрий проживає в Каліфорнії. В службі правительства. Отже сими днями лорд Зомервіль зрік ся своєї жінки в користь єї любаса, але не за дармо, лиш за відшкодованем 40.000 франків, і пристає на розвід. Перша жінка лорда Руселя виступає тепер яко сьпівачка в однім із заведень для забави в Лондоні.

— **Неумістний жарт**. Зі Спандави доносять, що в Нідер-Найендорфі застрілив оноді якийсь вояк свого товариша. Причиною убійства був жарт. Іменно один з вояків хотів перестрашити свого товариша, що стояв на сторожі коло порохонів. Коли жартуючий прикотив ся недалеко порохонів, стоячий на сторожі вояк закликав тричі: Halt! wer da? Коли ніхто не відзивав ся, вимірив і стрілив. Куля пробила голову нещасливому воякови, що хотів страшити свого товариша.

— **Люта мачоха**. В селі Арндорфі коло Течена викрила жандармерія, що тамошні халуники Ф. замкнули свого 22-літнього сина зглядно пасерба до темної комірчини на поді і там держали єго вже кілька неділі. Коли жандарми отворили комірчину, представив ся їм страшний вид. Бідний хлопчище, котрий так був занідів, що лише шкіра держала єго кости в купі, схопив ся який перепуджений із свого барлога, що виглядав як купа гною вкритого якимсь лахмі-

тем, але відтак дуже втішив ся, коли єму сказали, що єго випустять на волю. Нещасливий є сином халуника Ф. з першого супружя, а мачоха не любила єго і збиткувала ся над ним, доглядаючи лише своїх трох діттих. Бідний хлопчище має ще й хоробу падачку, а мачоха зробила з него божевільного та замкнула єго до комірчини і морила голодом. Жандарми переконали ся, що хлопчище на умі зовсім здоров.

— **Найдрібнішу бібліотеку** на вв'їті можна було оглядати на парискій виставі. Она є власністю гірничого інженера Саломона, звисного любителя книжок. Ціла бібліотечка складала ся з 1.500 томиків мівіятурної величини і містила ся в шафці, високій 50 см. а широкій 30 см. Найбільше книжок зі сеї бібліотеки печатало ся в Голяндії в 18. століттю.

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних оповіщує:**

Східно-північно-західний-австрійский союз залізничий. — З днем 1. січня 1901 входять в жите нові тарифи, часть II, зшитка 2 і 6 і додаток II, зглядно IV. до тариф часть II. зш. 2 і 3.

— **Дрібні вісти**. У Львові помер Корнело Фішер, професор німецької гімназії, в 51. році жита. — Лат. єпископ. кс. Вебер одержав ордер Зелізної Корони II кл. — Конгрес чеських лікарів і природописців відбуде ся в маю 1901. р. в Празі.

Наука, штука, література,

— **«Учитель»**, ч. 24. з 20. грудня 1900. Зміст: Від видавництва. — На межі ХХ. столітя (конець). — Розвій суспільної свідомости у діттих. — Відозва українсько-руської Видавничої Спільки.

— **Християнський календар Місіонаря на 1901 рік**. Жовква. Печатня ОО. Василяна 1900. Стр. 110, 8°. Ціна 50 сотиків. — Календар представляє дуже хорошо що-до зверхного вигляду, а ще гарнійше що-до змісту, який обіймає: 1) Календар церковний, 2) господарский, 3) науки, 4) оповіданя, оповістки і верші, 5) перегляд важнійших випадків в 1900. р. 6) приписи почтові, телеграфічні і залізничні і 7) перегляд видавничтв Чина св. Василя В. — Календар прикрашений 10 більшими і кільकाвацятьма меншими ілюстраціями. Низька ціна і богатий та добірний зміст календаря дає запоруку, що він найде ся в кожній хаті від найбогатшого до найбіднішого Русина.

Телеграми.

Прага, 27. грудня. Праска Politik доказує конечність утвореня злуки Чехів з Поляками на звір німецької Gemeinbürgschaft. Парляментарна більшість без Чехів, або против них, є неможливою.

Рим, 27. грудня. Міністер скарбу Рудіні уступив, як кажуть, з причини опозиції парламенту против зменшеню обіжних нот. Єго наслідником має стати Сонімо. Заносить ся ще на дальші зміни в кабінеті Сирака.

Париж, 27. грудня. Сенат прийняв цілий амнестійний закон для засуджених в процесі Дрейфуса 201 голосами против 11.

Білгород, 27. грудня. Арештовано тут єм. команданта за висиланє листів з погрозами до короля.

Лондон, 27. грудня. З Йокагами доносять, що в японьскім кабінеті настали зміни після пересилєня. Міністром комунікації іменовано Га-фа, б. посла в Корей, а міністром війни, губернатора Формози, Кодама.

Мадейра, 27. грудня. Роберте переїхав через Гібральтар в дорозі до Англії.

Лондон, 27. грудня. Morning Post доносить з Капштату, що 1.500 Голяндців в дистрикті Фільпстовн вступили з Оранії до Каплянції.

Капштат, 27. грудня. Бюро Райтера доносить, що швадрон англійских охотників в погоні за Боєрами дістав ся в засідку, і хто з них не погиб, дістав ся до неволі.

Лондон, 27. грудня. Агенция Гаваса доносить з Пекіна, що спільну ноту держав відобрав сам кв. Чінг, бо Лігунгчанг є поважно хорий. — Standard доносить під д. 24. с. м., що китайське правительство увязнило кв. Туана і Чанга на границях провінцій Свансі і Шенсі. Юсден одержав розказ вернути до Лінганфу, правдоподобно для понесеня кари. З сего вносять, що китайське правительство приклонює ся до сего, щоби сповнити жаданя держав.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп. особ.	приходить о годині		посп. особ.	відходить о годині	
	6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня	1:53	6:25	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	2:08	6:30	до Підволочиска (Київа) Бродів дв. головний
	6:46	з Брухович, шод. від 13. мая до 16. вер. вк.		6:43	» » » дв. Підзамче
	7:45	з Янова		6:35	до Станиславова, Підвисокого, Потутор
	7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:30	8:40	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
	8:00	» » на дв. головний	2:55	9:00	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.)
	8:05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		9:15	до Янова
	8:15	з Сокаля, Рави рускої		9:25	до Підволочиска, Бродів, Гусятин дв. Підз.
1:35	8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9:42	» » дв. гол.
	11:45	з Ядослава і Любачова	2:55	9:55	до Чернівців, Станиславова
	11:55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)		10:20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
	12:55	з Янова		1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята
	1:15	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.		2:15	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в неділі і свята
	3:14	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)		3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
2:20	5:17	з Підволочиска (Київа) Бродів на дв. Підз.		3:15	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.
2:35	5:40	» » на дв. годов.		3:26	до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.
	5:45	з Кракова		3:30	до Ряшева, Хпрова, Любачова
1:45	5:55	з Чернівців, Іцкан	Ніч		
	6:00	з Сокаля, Белзця і Любачова		6:10	до Станиславова
Ніч				6:13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б.
	7:24	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)	12:40	6:30	а від 16. вер. до 30. марта 1901 щоденно
	8:28	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)		6:50	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
	8:50	з Брухович від 13. мая до 16. вересня шод.		7:10	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
	9:23	з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.		7:33	до Тернополя дворець головний
8:40	9:45	з Кракова (Відня, Берліна), Ясла, Розвадова		7:33	дворець Підзамче
2:31	10:00	з Чернівців, Букарешту, Гусятин, Потутор		7:25	до Сокаля і Рави рускої
12:20	10:15	з Лавочного (Пешту) Хпрова		7:48	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)
	10:12	з Підволочиска (Київа), Бродів на дв. Підз.	2:51	9:12	до Янова від 1. мая до 15. вересня
	10:30	» » на дв. годов.		10:40	до Чернівців і Іцкан
	12:05	зі Стрия, зі Скольного від 1. мая до 30. вер.		10:50	до Кракова, Відня, Варшави
	3:12	з Підволочиска на дворець Підзамче		11:00	до Підволочиска, Бродів дв. головний
	3:35	» » на дворець головний		11:25	» » дв. Підз.
				4:15	до Кракова, Відня, Берліна, Самбор
				4:45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Крайських ч. 5) уділяє поясненя в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери вартісні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впресов. Митроп. і Пресов. Еп. Ординариятм всіх трех євархії, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскє зваряди, абіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з двем 31-го грудня 1899 вивосить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	»	—	»	
» спеціальна	1.684	»	80	»	
Фонд основний	72.000	»	—	»	
» емеритальний	18.166	»	60	»	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпробовочно. До кінця 1899 року вивосили виплаченє шкоди 1,669,565 кор. 38 сот. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий і Каси ошадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Святині, Городенці, Теробовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійши услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квити в рускім язиці. Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів «Дністра», приймає ся. «Дністеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Хто ще не читав

ФРАНЦА МЕШКА:

Драма на селі

ціна 70 сот.

і того самого автора: **НАГУЛА**

ціна 30 сот.

оповіданя з житя Словінців в перекладі І. Кузіва

нехай як найкорше замовить сі дві книжочки в Наук. Товар. ім. Шевченка, ул. Чарнецкого 26, або в Ставропільській Книгарни, ул. Руска у Львові.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властвителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ричителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першім місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Священики, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ричителів предложити єще полісу житеву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

— Удїл членський вивосить 50 кор., вписове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ».

Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

Гіпотечного.

БАНКУ

Ц. к. упр. гал. акц.

Контора виміни

виплачує без потрученя провізії або коптія

цінні папери

вильсовані

КУПОНИ

Всілякі